

Pagina 3 • UNESCO • In Amsterdam spraken op uitnodiging van UNESCO wetenschappers van over de hele wereld over Open Access in ontwikkelingslanden.

Pagina 4 • Historisch GIS • Het project HISGIS van de Fryske Akademy heeft een basissysteem voor historische geo-informatie in een viertal provincies, en wil dat graag over heel Nederland uitrollen.

Pagina 5 • Esther Jansma • Begin januari ging de elektronische archiefwerkplaats voor dendrochronologen DCCD open voor gebruikers. Boomtjidskundigen uit alle windrichtingen kunnen hier hun bevindingen opslaan en vergelijken. *e-data@research* sprak met initiatiefneemster Esther Jansma.

Pagina 6 • Meertens Instituut • De rubriek Focus richt zijn lens op een Amsterdams instituut dat Nederlandse taal en cultuur als werkgebied heeft.

Pagina 6 • Muziekgelijkenis • Aan de Universiteit Utrecht wordt gezocht naar manieren om muziekfragmenten automatisch te doen herkennen.

EN VERDER

Agenda	2
Nieuws	3
Achtergrond	4,6
Focus	6
Sinds kort beschikbaar	7
Column	8
Gelezen	8

KNAW: programma e-Humanities van start

Bij de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) is in februari het programma e-Humanities van start gegaan. Kennis opbouwen van informatietechnologie voor de alfawetenschappen en onderzoek op dat terrein bijeenbrengen, is het doel. Er wordt gestreefd naar samenwerking met universitaire onderzoekers. Het programma loopt tot 2015 en heeft twee thema's: *computational humanities*, dat rond de omgang met onderzoekgegevens draait, en *cultures of e-humanities*, waarin het effect centraal staat van innovatie op de manier van onderzoek doen. Bij het programma zijn verschillende medewerkers van de voormalige Virtual Knowledge Studio betrokken.

© <http://ehumanities.nl/>

Nieuwe SURF-projecten helpen onderzoeker

Onder de vleugels van SURFshare is onlangs een aantal projecten van start gegaan om te bevorderen dat onderzoekers in de geestes- en sociale wetenschappen de digitale mogelijkheden ten volle benutten. De subsidieronde Verrijkte Publicaties van het SURFshare programma heeft zes projecten opgeleverd die half januari van start zijn gegaan. Het CARDS-project (controlled storage of and access to research data) is bedoeld om onderzoekers te helpen hun data efficiënt en doeltreffend te beheren.

Uit internationaal onderzoek, zoals PARSE.Insight (zie e 5-2) is gebleken dat veel wetenschappers best bereid zijn om hun gegevens ter beschikking te stellen aan anderen, als ze maar de controle kunnen houden over wie er op welk moment en onder welke voorwaarden gebruik van mag maken. Ook kwamen grote verschillen naar voren tussen de werkomgeving in diverse disciplines. Daarom wil het CARDSproject specifieke, lokale ondersteuning bieden aan onderzoekers vanuit de universitaire repository's en vanuit data-archieven als DANS (Data Archiving and Networked Services) en het 3TU.Datacentrum. Daarin spelen accountmanagers een belangrijke rol. Het is niet de bedoeling, aldus de SURF-website, 'dat de accountmanager binnenkomt met een map

vol adviezen, procedures en regels'. Daarentegen speelt hij 'al luisterend in op de problemen en biedt oplossingen en advies'. Daarnaast zullen de ervaringen uit de projecten leiden tot een digitaal informatiepakket voor grotere groepen onderzoekers. Welke onderzoeksgroepen deelnemen aan het project was bij het ter perse gaan van deze *e-data@research* nog niet bekendgemaakt.

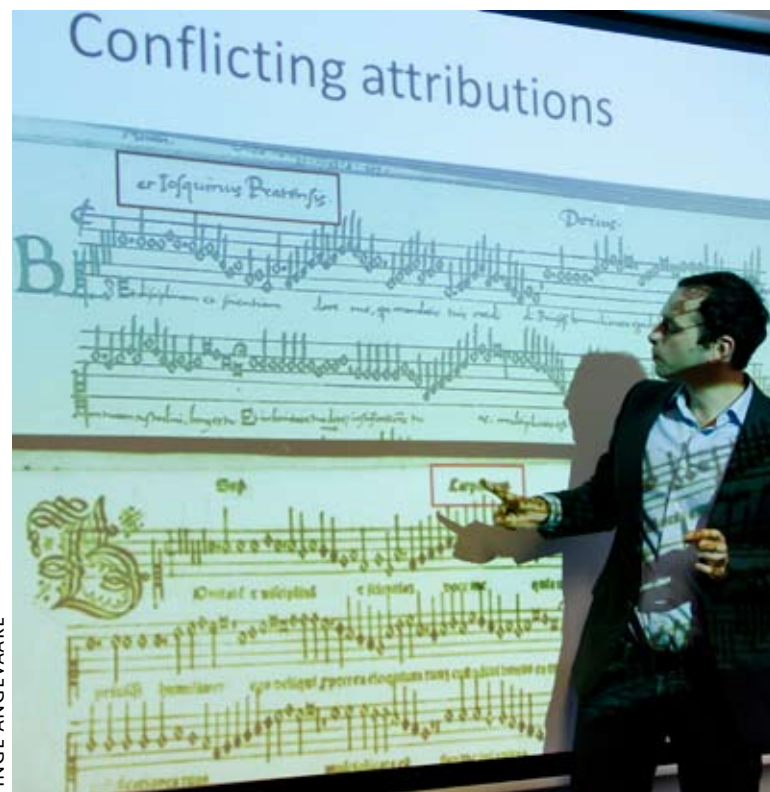
De verrijkte publicatie staat centraal in een zestal andere SURFshareprojecten: Open Data and Publications (economie), Lenguas de Bolivia en Enhanced NIAS Publications (taalwetenschappen), TheOther Josquin (muziekwetenschappen), Enhancing Scholarly Publishing in the Humanities and Social Sciences (communicatiewetenschappen) en VP cross (geowetenschappen). In

alle gevallen bieden SURF, DANS en de universitaire repository's de onderzoekers hulp bij het verrijken van hun publicaties met allerhande online bronnen. Linked Data technieken (semantisch web) worden ingezet om die bronnen ook goed

doorzoekbaar te maken. DANS en de KB doen op basis van deze voorbeelden concreet onderzoek naar de duurzaamheid van verrijkte publicaties en hun vindbaarheid op de lange termijn.

© www.surfoundation.nl/nl/actueel/Pages/Onderzoekersverrijkenhunpublicaties.aspx

Betwiste composities belicht

INGE ANGEVAARE

Musicoloog Theodor Dumitrescu van de Universiteit Utrecht presenteert een onderdeel van de website die hij met hulp van het SURFshare programma bouwt; een site met informatie over alle betwiste composities van de zestiende-eeuwse componist Josquin des Prez – ter verrijking van de gedrukte publicatie *The New Josquin Edition*, die alleen door de samenstellers als authentiek beoordeelde composities bevat. Nu kunnen muziekwetenschappers van over de hele wereld zelf hun oordeel vellen over de keuzes die de samenstellers hebben gemaakt. (IA)

CLARIN-NL deelnemer in e-data&research

Sinds 1 januari is het infrastructuurproject CLARIN-NL als *stakeholder* aan *e-data@research* verbonden. CLARIN-NL (Common Language Resources and Technology Infrastructure), dat is geworteld in de taalwetenschappen, is de Nederlandse pijler van een Europees project om een elektronische onderzoek-infrastructuur tot stand te brengen voor onderzoekers in de geesteswetenschappen.

CLARIN-NL is na CentERdata de tweede nieuwe deelnemer in korte tijd die zich aansluit bij het

Centraal Bureau voor de Statistiek, DANS, het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis, de Koninklijke Bibliotheek en de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica. Deze partners maken het met hun financiële en redactionele bijdrage mogelijk dat *e-data@research* wordt verspreid onder meer dan achtduizend onderzoekers in de alfa- en gammawetenschappen.

© www.clarin.nl

Google Award voor Nederlandse onderzoekster

Suzan Verberne, taaltechnoloog aan de Radboud Universiteit, heeft van Google vijftigduizend dollar ontvangen om haar projectvoorstel *Extracting Factoids from Dutch Texts* uit te voeren. In het project werken taalkundigen en informatici samen aan software die feiten uit een tekst extraheert. Met deze software kunnen grote tekstcollecties makkelijker gebruikt worden voor onderzoek binnen de geesteswetenschappen.

Een gewone zoekmachine signaleert alleen het voorkomen van de zoekterm in een tekstbestand. De onderzoeker moet dan zelf op zoek naar de informatie die er in de tekst over het zoekonderwerp te vinden is.

Verbernes software moet syntactische en semantische rollen in de tekst onderscheiden en labelen. Zo krijgt de onderzoeker direct toegang tot de feiten over het zoekonderwerp die liggen opgesloten in de brontekst. De onderzoekster verwacht dat vooral historici en letterkundigen veel aan de software zullen hebben.

Het project is het enige Nederlandse voorstel dat binnen Google's eerste Europese *Digital Humanities Research Awards* is gehonoreerd. Met deze Awards hoopt het zoekbedrijf de data uit haar GoogleBooks-project beter beschikbaar te maken voor onderzoekers uit de geestes- en sociale wetenschappen. (ER)

Beschermheilige van het internet

Eind vorig jaar lanceerde het Meertens Instituut samen met DANS een website met beschermheiligen, gebaseerd op de Volkskundige Atlas van Nederland en Vlaanderen uit de vorige eeuw. De site biedt informatie over de heiligen en links naar diverse relevante bronnen, zoals de Databank Bedevaart en Bedevaartplaatsen. De heilige Isidorus van Sevilla (ca. 560-636, foto) heeft in die databank een bijzondere plek gekregen. Hij werd in ons land vooral vereerd om zijn vermogen paarden te genezen, maar is volgens het instituut inmiddels de 'officiële patroonheilige van het internet' geworden.

© www.meertens.knaw.nl/beschermheiligen
 © www.meertens.knaw.nl/bedevaart